

Hørings svar fra Regionrådet for Fjellregionen

Dato: 15.02.2019

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen, som har Holtålen, Røros, Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Rendalen kommuner som medlemmer samt Hedmark fylkeskommune og Trøndelag fylkeskommune (observatør), vedtok på sitt møte 6. februar følgende:

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen slutter seg til flertallsforslagene i utredningen om Ny fjellov.

Kommunene må sikres aktiv deltakelse i det videre lovarbeidet og politikktutformingene for å styrke den lokale selvråderetten og verdiskapningen. Det vises for øvrig til vurderingene i saksutredningen.

I saksutredningen heter det:

SAKSUTREDNING AU-MØTE 06.02.2019

Sak 04/2019: Ny fjellov – høringsuttalelse

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Landbruks- og Matdepartementet har sendt NOU (Norges Offentlige Utredninger) 2018:11 om ny fjellov ut på høring. Høringsfristen er 28. februar 2019. Høringsbrevet og hele NOU 2018:11 kan leses her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-11/id2605120/>

Det ble oppnevnt et Statsalmenningslovutvalg med 12 medlemmer i mars 2016 som legger fram nytt forslag til fjellov, som skal erstatte de to lovene som i dag regulerer bruken av statsallmenningene; Fjellogen av 6. juni 1975 og Statsalmenningsloven av 19. juni 1992.

Kort oppsummert så regulerer statsalmenningsloven virkesretten på skog, mens fjelloven regulerer det øvrige med blant annet jordbrukstilknyttede retter i forhold til beiting, setrer og utvisning av dyrkingsjord og jakt, fiske og praktisering av friluftsliv i statsallmenningen.

Lovutvalget er enstemmige i mange viktige spørsmål, mens det er et noe varierende flertall og et mindretall på noen områder. Hovedforskjellene er etter det regionrådsgiver kan se at mindretallet foreslår

- Mer åpning for salg av statsallmenningsareal.

- Dynamikken i bruksrettene kan ikke være så omfattende som flertallet legger til grunn. Mindretallet mener utviding av rettene kan medføre at eiendomsretten til staten blir uthulet og til slutt kan bli uten reelt innhold.
- SNO overtar mange av de oppsynsoppgaver fjellstyrenes ansatte - Fjelloppsynet - har i statsallmenningene i dag.
- Alle inntekter fra grunn disponering skal gå til Statskog SF v/grunneierfondet, som først dekker egne kostnader med drift og administrasjon i statsallmenningene og deretter skal midler hvert år fordeles likt mellom grunneierfondet og vedkommende fjellkasse. Inntekter fra før loven blir satt i kraft, skal etter mindretallets forslag likevel bare deles for inntekter fra fester av hytter og hoteller.

Flertallsforslagene bygger i utgangspunktet et bredt kompromiss. Det er i seg selv viktig for en effektiv og god forvaltning av statsallmenningene, og som gir forutsigbarhet for alle berørte parter og størst mulig aksept for beslutningene.

Det synes også å være bred enighet om at flere av forslagene bidrar til forenkling og modernisering, som er en klar målsetting med arbeidet som pågår.

Flertallet mener at deres forslag styrker det lokale selvstyret og innebærer overføring av oppgaver fra statlig til lokalt folkevalgt nivå, og at dette legger til rette for mer lokal verdiskapning basert på ressursene i statsallmenningene. Dette er meget viktig – ikke minst i distriktskommunene.

Regionrådgiver har registrert at Utmarks kommunenes Sammenslutning (USS) mener at utvalget ikke har levert i forhold til beskrivelsen i mandatet om å «vurdere om det er formålstjenlig å bringe kommunene sterkere inn i forvaltningen av statsallmenningene, samt hvordan lovverket kan bidra til å fremme verdiskapning og effektiv, bærekraftig ressursutnyttelse.» De etterlyser blant annet en drøfting av hvilke oppgaver eller myndigheter som kan tenkes lagt til kommunene. Flere oppgaver til kommunene vil være i tråd med regjeringens arbeid med kommunereformen, og dette bør derfor drøftes videre både i forhold til lovarbeidet og politikkkutformingene til regjeringen.

USS mener også at kommunene har fått for få muligheter til å gi innspill til utvalget, der de selv ikke var representert. I det videre arbeidet bør det derfor sikres deltakelse fra kommunesektoren som gjør at kommunene høres i tråd med målsettingene om å sikre det lokale selvstyret. I denne sammenheng er det også viktig å peke på at fjellstyrene fortsatt skal oppnevnes av kommunestyret, men at rettighetshaverne skal ha mulighet til å nominere sine representanter.

I forhold til uenighetene i lovutvalget som det er redegjort for over, mener regionrådgiver at det er flertallsforslagene som i all hovedsak bør følges i det videre arbeidet. Dette innebærer blant annet støtte til forslagene om at

- Det generelle forbudet mot salg av statsallmenningsareal videreføres. Dette er viktig for de jordbruksberettigede, for reindrifta og for jakt-, fiske- og friluftssinteressene. Store, udelte naturområder har også en verdi i seg selv. Dagens ordning med åpning for utleie av areal og enkelte unntak for salg, videreføres.
- De jordbrukstilknyttede bruksrettene må sikres. Disse rettighetene har stor verdi for den enkelte gårdbruker, for lokalt næringsliv ellers og dermed for bosetning i allmenningsbygdene. Viktige jordbrukstilknyttede bruksretter er bl.a. beite, setring, tilleggsjord og hogst. Bruksrettene må også kunne utvikle seg dynamisk med «tida og tilhøva» og åpne for andre bruksmåter der andre ikke lenger blir brukt.
- Dagens regime for jakt og fiske i statsallmenningene, herunder ordningen med prisrammer, videreføres.
- Fjelloppsynet fortsetter og SNO kjøper tjenester for å sikre lokal administrasjon med riktig kompetanse og tilstrekkelig kapasitet.
- Statsskog SF videreføres som grunneier.
- En større del av verdiskapningen blir igjen lokalt.
- Det tas lokale beslutninger om eventuell sammenslåing av fjellstyrer og allmenningsstyrer.

Regionrådgiver har ikke kompetanse til å vurdere alle enkeltforslagene i utredningen. Derfor er det godt mulig at det også er andre spørsmål som er meget viktige for kommunene, Fjellregionen og andre distrikter enn de som her er omtalt. Dette understreker viktigheten av at kommunenes synspunkter blir lyttet til på en tilfredsstillende måte i det videre arbeidet.